

1952 GRUODIS Nr. 10

Redaguoja: *Pranas Naujokaitis*

Leidžia

LIETUVIŲ KULTŪROS
INSTITUTAS

Prenumerata:

Metams: Amerikoje \$3.00, kitur — \$3.50. Atskiras numeris 30 centų.

Pinigus, užsakymus ir adresų pakeitimus siųsti:

EGLUTĖ, Immaculate Conception Convent, R. F. D. 2, Putnam, Conn.

Raštus siųsti ir turinio reikalu rašyti:

Pr. Naujokaitis, 924 Madison St., Brooklyn 21, N. Y.

Šio numerio viršelis ir pieštos iliustracijos — dail. *P. Osmolskio*.

“EGLUTĖ” nori žaliuoti, ji negali nudžiūti, nes jos laukia pasiilgę vaikučiai. Ji nori lankyti VISUS lietuvių vaikus, gyvenančius laisvame pasaulyje. Dėl to “Eglutė” labai prašo senuosius savo skaitytojus tuojau atnaujinti prenumeratą ir atsiųsti pinigus už 1953 metus. Labai laukiam naujų skaitytojų.

“Eglutė” yra Jūsų, Mielieji Skaitytojai, laikraštis! Jei juo rūpinsitės, jį mylėsite ir kuo galėdami paremsite, ji dar gražiau ims žaliuoti, galės tobulėti, ir dar labiau Jums patiks.

Pirmas numeris išeina dar prieš Naujuosius Metus. Nepavėluokite, kad visus numerius laiku gautumėt.

“Eglutės” Administracija

EGLUTĖ — THE LITTLE FIR. Magazine for children. Published monthly, except during July and August, by the Lithuanian Cultural Institute. Office of Publication, Immaculate Conception Convent, R.F.D. 2, Putnam, Conn. Editor: P. Naujokaitis, Brooklyn, N. Y. December, 1952. Vol. 3, No. 10. Subscription: \$3.00 yearly. Outside U.S.A. — \$3.50 yearly. Single Copy 30c. Entered as second-class matter at the post office at Putnam, Conn.

N. P. Seserų Spaustuvė, Putnam, Conn.

PABERS ŽVAIGŽDES

KOTRYNA GRIGAITYTĖ

Tai ne laivelis,
Ne baltos burės
Žemėn atplaukia
Erdvių keliais.

Tai debesėlis
Baltas, papuręs,
Į prakartėlę
Tuoį nusileis...

Dangaus ir žemės
Karalius didis
Basom kojėlėm
Žemę palies.

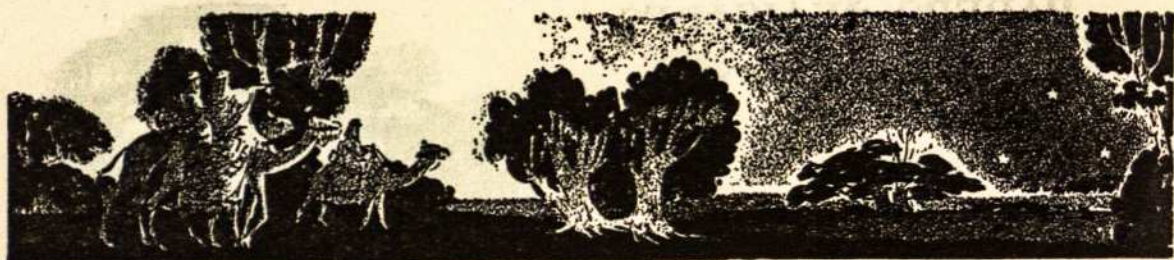
Angelų pulkas
Jį čia atlydi,
Žvaigždė Betliejaus
Kelią nušvies.

Širdutės mūsų,
Džiaugsmu sutviskę,
Prie jo kojelių
Maldoį paskės...

Naktis šventoji
Po žemę visą
Dalins palaimą,
Pabers žvaigždes.

*“Eglutė” nuoširdžiai sveikina savo skaityto-
jus, bendradarbius ir rėmėjus Kristaus Gi-
mimo šventėje ir linki laimingų 1953 metų.*

ŠVENTOJI NAKTIS

J. JUOZUKAS

DVIEJŲ VEIKSMŲ KALĖDINIS VAIZDELIS VAIKAMS

Veikia:

Kalėdų senelis,

Senelis elgeta,

Angelas, šeši maži angeliukai,

Našlaičiai: Rimutis ir Žibutė; Saulytė, Dangutė, būrelis vaikų,

Pušynienė — našlaičių kaimynė,

Nykštukai: Trankutis, Tarškutis, Barškutis, Žvangutis.

Šaltis.

Pirmas veiksmas vyksta šių dienų pavergtoje Lietuvoje, antras veiksmas — pasakų šalyje.

PIRMAS VEIKSMAS

Labai vargingas kambarys. Priešakinėje sienoje mažytis apšalęs langas, šalia langų stalas, kairėje pusėje durys, dešiniame kampe didelė apgriuvusi duonkepė krosnis, viduryje kambario židinys.

Uždangai pakilus, židinyje ugnis prigesus, kambaryje prietema, prie židinio didelė skara apsisiautęs sėdi suvargusi mergytė — Žibutė. Kurį laiką tylu. Žibutė pakyla nuo židinio, prieina prie lango, pučia apšalusį stiklą ir akutes įbedus žiūri laukan.

ŽIBUTĖ: Tamsu. Kodėl taip ilgai jis negrįžta? Rytą prašiau, kad imtų ir mane kartu, bet jis sakė: sušalsi, pusnių neišbrisi. O dabar ir pats ilgai nepareina. Kad tik nebūt paklydęs. Lauke siaučia baisi pūga. Aš taip bijau viena. Brr... (*pasi-purto ir grįžta prie židinio*). Kaip gera buvo, kai dar buvome namuos, kai mamytė ir tėvelis buvo kartu. Mes visko turėjome. Vakare troboje buvo šilta, jauku. Kaip gera buvo lig vėlyvos nakties klausytis mamutės pasakų. Bet atėjo pikti kareiviai (*susigraudina*), išvežė mamytę ir tėvelį. (*Pra-virksta, užsikniaubia rankutėmis ir užmiega. Beldžia į du-*

ris, bet Žibutė negirdi. Po pakartotino beldimo durys nedrąsiai atsідaro ir įeina Pušynienė).

PUŠYNIENĖ: Garbė Jėzui Kristui. Argi nieko namie nėra? (*purtosi sniegą*) Dieve, tai šitoj lūšnoje gyvena vargšai našlaičiai. O tokio ūkininko vaikai! Gyvenimas visa kuo pertekęs buvo. Rūpestingai ir sumaniai tėvai ūkininkavo, kokie darbštūs buvo, už tai ir prasigyveno. O šiandien visas gėrybės valkatos ir visoki perėjūnai pagrobė. Vaikai tokį vargą turi kęsti. O kur tėvus nudangino, tai vienas Dievas težino. O, Viešpatie, ko sulaukėm, ko sulaukėm!? Bet kur galėtų būti vaikai? Gal kur išėję? Iškrausiu visa ant stalo, parėję ras. (*Iškrauna pintinę, rengiasi išeiti ir pastebi Žibutę. Skėsteli rankomis*). Ponedie, nejau mirus!? (*Prieina arčiau, paliečia ranka*) Žibute vaikeli, kas yra, ar sergi? (*Žibutė krūpteli, pašoka*).

ŽIBUTĖ: O, teta Pušynienė! Ne, tetule, nesergu, tik užsnūdus buvau, belaukdama Rimučio.

PUŠYNIENĖ: O kur jis?

ŽIBUTĖ: Rytą miškan išėjo. Žadėjo ir į kaimą užsukti, gal ką gaus. Ir negrižta, aš bijau, kad jį vilkas nesudraskytų.

PUŠYNIENĖ: Nebijok, vaikeli, Kalėdų naktį vilkai žmonių nedrasko. Dabar žmonės už vilkus piktesni. Prisnigo daug sniego, sunkus kelias, tai ir užtruko, pareis. Aš štai jums kūčių atnešiau. (*Grižta prie stalo*.)

ŽIBUTĖ: A, šiandien Kūčios, aš visai užmiršus buvau.

PUŠYNIENĖ: (*Rodydama*) Čia sližikai, aguonų pienas, kisielius.

ŽIBUTĖ: Seniau ir mūs mamytė kepdavo sližikų. O kaip skanu. Aš sližikus labai mėgstu.

PUŠYNIENĖ: Štai atnešiau ir žvakučių. Eglutės nerenkite, kad neprišikabintų, girdėjote, kad uždraudė. Bet taip užsidekite, bus jaukliau.

ŽIBUTĖ: O, kokia gera jūs, tetule.

PUŠYNIENĖ: Buvom žadėję judu pas save Kūčių pasikviesti, bet žada Petras, mano sūnus, ir dar keli jo draugai iš miško per šventes pareiti. Vargšeliai, ir jie namų pasilgsta — koks gyvenimas... Tai sakau, geriau jums čia atnešiu. Neduok, Dieve, tie nelabieji ką sužinotų, tai visiems pražūtis, kur mūsų namuos užtiktų. O jūs gal dar šviesesnių dienų sulauksit, vaikeliai. Na, bet jau bėgsiu, šeimynai nusibos ir laukti manęs. Sudiev, dukrele.

ŽIBUTĖ: Sudiev, tetule, labai ačiū už dovanas. Linksmų Kalėdų.

PUŠYNIENĖ: (*Palinguoja galva*) Neramios mūsų Taikos Šventės.

- Dieve, suteik bent Kalėdoms šventą ramybę. Sudiev (*Nubraukia ašarą nuo veido ir išeina*).
- ŽIBUTĖ:** Sudiev. Taip noriu valgyti, bet palauksiu Rimučio. Kūčias reikia kartu valgyti. O Rimutis, kad žinotų, kokios puikios kūčios laukia, tai bėgte parbėgtų. (*Už durų pasigirsta kojų bildesys*) O, tai tikriausiai jis. (*Bėga prie durų. Įeina Rimutis su ryšulėliu žabų ant pečių ir krepšeliu rankoje, nuo sniego visas baltas.*)
- RIMUTIS:** Vos parsikasčiau, taip gilų sniego, beveik iki pažastų reikia bristi. (*Kratosi sniegą*).
- ŽIBUTĖ:** Aš jau buvau nusiminus, kad tu taip ilgai nepareini.
- RIMUTIS:** Būčiau galėjęs anksčiau pareiti, bet norėjau ką nors daugiau šventėms gauti. Juk žinai, kaip reta beliko mūsų senųjų kaimynų, vos porą per dieną aplankyti tespėjau, ir tie patys jau visai suskurdę.
- ŽIBUTĖ:** Nesirūpink, Rimuk, štai aš jau turiu puikias kūčias. Teta Pušynienė mūsų nepamiršo. Nusirenk greit ir valgysim, juk ir tu išalkęs.
- RIMUTIS:** Ji tikrai mums kaip motina. (*Vaikai, uždega žvakučių, garsiai persižegnoja*). Palaimink, Dieve, mūsų Kūčių stalą, paguosk mūs tėvelius; jie, atsiminę mus, sielojasi, kad neturime ko valgyti; o jų Kūčių stalas tikrai yra vargingesnis. Laimink juos. Amen. (*Vėl persižegnoja*). Kokie puikūs sližikai.
- ŽIBUTĖ:** Ir kisielius, ir silkės (*Abu valgo*).
- RIMUTIS:** Aš nė sapnuoti nesapnavau, kad tokias kūčias turėsime. (*Valgo*). Įdėk žabų į židinį, aš noriu pasišildyti ir kojas pasidžiovinti. (*Žibutė deda žabus. Rimutis gesina žvakeles ir ateina prie židinio. Ugnelė suplieskia ir nudažo vaikų veidus.*) Prie židinio jaučiau, negu lauke per pūgą bristi. (*Rimutis šildosi ir pasilenkęs užmiega. Žibutė pasiremia į jį ir taip pat užmiega. Už durų pasigirsta žingsniai ir beldimas. Beldimas kartojasi*).
- ŽIBUTĖ:** Rimuti, kažkas beldžia, aš bijau!
- RIMUTIS:** Nebijok, kas belsis tokią naktį į mūsų trobelę. (*Beldimas kartojasi*). Tikrai beldžia. Kas galėtų būti?
- ŽIBUTĖ:** Rusai? Neįsileiskim!!!
- RIMUTIS:** Ko eis jie čia? Gal paklydęs pakeleivis? O gal partizanai užuovėjos ieško? Mamytė visuomet atidarydavo duris pagalbos prašančiam. Reikia įsileisti (*Rimutis eina prie durų, išsigandus Žibutė laikosi į jo drabužius*). Kas ten??
- SENELIS:** Nelaimingas pakeleivis. Įsileiskit! (*Rimutis atidaro duris ir pasitraukia truputį atgal. Įeina senelis elgeta*).

KALĖDŲ NAKTĮ

JONAS MINELGA

Spindi, žiba žiburėliai
Ir padangėj, ir languos.
Tuoį keleliais, vieškelėliais
Eiklios rogės subanguos.

Prunkšdams žirgas sniegą sklaido,
Skambalėliai din - din - din.
Atliūliuoja varpo aidas,
Džiaugsmą liedamas širdin.

Tai ne vėjas gena vėją
Iš už mylių devynių —
Garbint Kristų Atpirkėją
Skuba minios po minių.

Mirga žemė žiburėliais,
O padangė nuo žvaigždžių.
Prie Lopselio Kūdikiui
Plaka tūkstančiai širdžių.

SENELIS: Baisus šaltis.. Dėkui, gerieji vaikučiai, kad įsileidote, jau būčiau miręs iš bado ir šalčio. Jau visas vakaras vaikščioju nuo vienos sodybos prie kitos, beldžiu į kiekvienas duris, bet naujieji žmonės kurti pagalbos šauksmui — neatidaro, neįsileidžia.

ŽIBUTĖ: (*dėdama kėdę arčiau židinio*) Sėsk, seneli, arčiau židinio sušils.

RIMUTIS: Krosnies nekuriame, nes malkų parsinešti labai sunku, bet ir prie židinio galima puikiai susišildyti. (*Duodamas sližikus*) Imk, valgyk, bus stipriau, pavargai per pūgas bebrisdamas.

ŽIBUTĖ: Nusivilk, seneli, leisk, nuausiu batus, geriau bus sušilti, juk šiandien toliau nekeliausi, pas mus nakvosi.

RIMUTIS: Kartu švęsime šventes, visiems bus linksmiau.

ŽIBUTĖ: Tu mums pasakų paseksi!?

SENELIS: Dėkui jums, vaikučiai, už jūsų širdies gerumą. Gausiai atlygins jums nuskriaustųjų Tėvas. Aš keliausiu toliau, nes ne duonos aš alkstu, bet geros širdies ieškau, ir ne ugnis mane šildo, bet artimo meilė. Aš keliausiu visą naktį, ieškodamas širdžių, kuriose dar neišblėso meilė. Tad sudiev, mažyčiai, telaimina jus kūdikėlis Kristus (*Išeina. Vaikai nustebę žiūri vienas į kitą*).

RIMUTIS: Koks keistas tas senelis. Alksta — bet nieko nevalgo. Sakosi šalęs — bet nesišildo. Aš jo nesuprantu.

ŽIBUTĖ: Jis greičiausiai — dvasia.

RIMUTIS: Visko gali būti, juk šiandien šventoji naktis. Bet mes eikime gulti. Kelsimės rytoj anksti ir eisime į bernelių mišias, šiandien sužinojau, kur bus laikomos. (*Pakursto ugnį, atsigula, apsikloja drabužiais ir užmiega. Pro duris įslenka šaltis*).

ŠALTIS: T a a — tai, kad spustelėjau, tai net tvoros pyška ir miško medžiai verkia. E ē ē ē tegu žinos, kad aš šaltis, žiemos brolis. Štai, mano laimei, ir šitos durelės nerakintos. Mėgstu lankyti vargšų trobeles. Čia nė karštų krosnių, nei šiltų patalų, tik, kad ugnelė dega, tai negerai, tai negerai. Ji taip nemaloniai man už šonų čiupinėja. (*Pasitrina šonus. Priėjęs prie ugnies pučia lūpomis ir muša rankomis*). Na, gesk, gesk, esi čia nereikalinga; aš vaikelius paglobsiu. Cha, cha, aš paglobosiu. Uždainuosiu, užliūliuosiu, amžinam miegeliui užliūliuosiu. (*Kambaryje pasidaro šviesiau, įeina angelas ir du maži angeliukai su žibintais. Šaltis krūpteli*).

ANGELAS: Ramybė šiems namams ir jų gyventojams. Seneli šalti, ką čia veiki?

ŠALTIS: Jau buvau besirengiąs lopšinę šiems vargšams vaikams dainuoti. Lopšinę amžinam miegeliui.

ANGELAS: (*Nustebęs*). Bet, šalti, juk šiandien Kalėdų naktis, ir nuo vakarinės žvaigždės patekėjimo tau neleista skriaudų daryti.

ŠALTIS: Ką jūs sakot? Šiandien Kalėdų naktis? O aš tokį baisų darbą buvau užsimojęs. (*Susigraudinęs*). Atleiskit man seniui. Visiškai užmiršęs buvau. Sena jau galva ir kvaila. A, kaip negražu: tokį šventą ir gražų paprotį sulaužiau. O tėvai ir tėvų tėvai jį laikė. Atsimenu, a. a. velionis mano tėvelis Kalėdų naktį nė vieno speigo iš namų neišleisdavo, tik pats lengvai prilaikydavo, kad sniegas vandeniui nepavirstų. Nepykit ant senio, einu ir kuo greičiausiai speigus darbininkus atšauksiu. (*Skubinasi eiti*).

ANGELAS: Pasistenk, pasistenk, dėdule, daug vargšų vaikų per žemę šiandien keliaus į Kalėdų senelio rūmus. Pasirūpink, kad oras nebūtų šaltas.

ŠALTIS: Einu, jau einu! (*išeina*).

ANGELAS: Ir už šalto vandens stiklą pažadėjo Viešpats atlyginti, jei iš meilės savo broliui jį paduosite, neliks jis skolingas ir jums, geraširdžiai mažyčiai, už meilę, parodytą vargšui seneliui. Broliukai, (*kreipiasi į angeliukus*) veskite vaikus į Kalėdų senelio rūmus, o aš eisiu rinkti, kitų gerų vaikų, kad pilnai įvykdytume Viešpaties valią. (*Angeliukai priėję paima už rankų vaikus, šie nustebę pamažu keliasi. Už scenos suskamba varpai*).

ANGELAS: Gimimo varpai gaudžia... "Garbė Dievui aukštybėse, ramybė geros valios žmonėms žemėje". (*Varpai gaudžia smarkiau*).

U ž d a n g a

ANTRAS VEIKSMAS

Pasakų šalis. Puošnūs Kalėdų senelio rūmai, išpuošti eglaitėmis ir įvairiais žaislais. Viduryje ant aukšto pakilimo Kalėdų senelio sostas. Uždangai pakilus, girdėti kalėdinės melodijos, Kalėdų senelis sėdi soste, nykštukai tvarko žaislus.

ŽVANGUTIS: Seneli, kodėl dangiškasis Kalėdų pasiuntinys šiomet mus anksčiau pažadino?

TRANKUTIS: Juk visuomet, tik paskutinei Advento valandai pasibaigus, leisdavomės į pasaulį.

TARŠKUTIS: Ar nebus kas nors pikta atsitikę?

BARŠKUTIS: Tikrai šiomet anksčiau pakėlė. Aš dar savo sapno nebuvau baigęs. O toks gražus buvo!

K. SENELIS: Taip, taip, mažieji mano sūneliai, tik sapnų ir pasakų karalystė neprarado savo pirminio grožio, nes pikto žmogaus ranka negali jos paliesti. O, žemė jau nė Kalėdose neturi tikros ramybės. Taip smarkiai įsiviešpatavo ten Kūdikielio Kristaus nedraugas ir drumsčia net vaikams tyrą Šventosios Nakties džiaugsmą. Vieniems jis atėmė tėvus, kitiems išplėšė iš jaunų širdžių Vaikelio Jėzaus meilę, trečius išvarė iš namų, ir mums patiems juk visaip kelionę trukdo; nepatinka jam, kad šventą Kalėdų naktį lankome vaikučius.

ŽVANGUTIS: Tiesa, seneli, tiesa, jau kelinti metai mūsų kelionės pasidarė labai sunkios.

TARŠKUTIS: Kiekviename žingsnyje susiduriame su pavojais.

BARŠKUTIS: Tų sargybų pilni laukai. Pernai vienas kareivis mano snieginai kumelaitei su savo cigaru šoną pradegino. Gera, kad greit pamačiau, būtų visai sutirpusi.

ŽVANGUTIS: Aš pernai visų man paskirtų aplankyti nesuspėjau. Vis kliūtys, kliūtys, taip ir prašvito aušra, kelionės galo nepasiekus.

TRANKUTIS. Ir aš tik gerokai prašvitus namo parlėkiau. Laimė, kad žiemos saulutė ne karšta, ledo rogelės būt vandenėliu pavirtusios.

K. SENELIS: Taigi, sūneliai, Kūdikėliui Jėzui pagailo skriaudžiamų Lietuvos vaikų ir pasiuntė Jis angelą, kad surinktų visus gerus našlaitėlius ir čia pas mus atvestų, kad drauge su mumis jie galėtų šventes praleisti. Liūdnos juk jiems Kalėdos namuose be tėvėlių. Štai, kodėl dangaus pasiuntinys mus taip anksti pakėlė, ir Barškutis nespėjo savo sapnelio baigti.

NYKŠTUKAI: Puiku, pirma čia atšvėsime, o paskui į pasaulį leisimės.

ŽVANGUTIS: Kaip puikiai Kalėdų Dievuliukas sugalvojo!

K. SENELIS: Visuomet visi jo planai puikūs ir verti pagyrimo. O kol dar svečių nėra, pasiskirstykime darbais.

BARŠKUTIS: Seneli, aš noriu būti tavo palydovu Lietuvoje, Sibire ir visoje Europoje. Aš labai noriu aplankyti gerus vaikučius ir juos paguosti, ypač tuos, kur kenčia.

TARŠKUTIS: Aš palydėsiu Tave į Ameriką, juk ir ten lietuviškai tėvynės pasiilgę ir norės, kad jiems ką nors papasakočiau, o pasakoti aš juk netingiu.

TRANKUTIS: Aš keliausiu į tolimą Australiją per plačius, plačius vandenynus, dar niekad nebuvau taip toli nuvykęs.

K. SENELIS: Gera, vaikeliai, o tau, Žvanguti, teks saugoti namus ir vaišinti svečius, jei jie panorės ilgiau čia pasilikti.
(*Beldžiasi į duris*).

K. SENELIS: Prašom, prašom (*Įeina angelas ir išsirikiavę vaikai ir angeliukai. Pirmoje eilėje Žibutė ir Rimutis*). O, štai jau ir sveteliai, kviečiam, prašom tolyn!

ANGELAS: Seneli, štai Viešpaties vaikai, priimk juos, kaip mieliausius savo svečius.

K. SENELIS: Stengsimės, stengsimės, kaip tik mokėsime.

DU ANGELIUKAI: Čia Rimutis ir Žibutė. Broliukas ir sesutė, našlaičiai.

ANGELAS: Šį vakarą į savo namus jie priėmė vargšą senelį ir kuo turėdami vaišino, ir kaip įmanydami šildė.

RIMUTIS ir ŽIBUTĖ: Bet jis nieko nevalgė!

SENELIS: Gera, gerai, vaikučiai, kad mylit savo artimą, taip daryti pats Dievulis mokė. O kur jūs tėveliai?

ŽIBUTĒ ir RIMUTIS: Rusai išvežē.

K. SENELIS: Tai baisi nelaimē!

KITI DU ANGELIUKAI: Saulytis (*rodydami kitą berniuką*). Mes jį radome miške, beveik visai apsnigtą.

ANGELAS: Jis nešė partizanams kūčias. Užpuolė juos komunistai, ir jis bebėgdamas paklydo.

K. SENELIS: Tai didvyris.

SAULYTIS: Seneli, partizanai visi laimingai pabėgo.

K. SENELIS: Ačiū Dievui, ačiū Dievui.

DU ANGELIUKAI: O čia štai Dangutė. Matytum, seneli, kokia varginga jos trobelė.

ANGELAS: Ji šį vakarą aplankė savo kaimynę — sergančią senutę ir nunešė jai visa, ką turėjo geriausio.

DANGUTĖ: Seneli, ji tikrai už mane nelaimingesnė; aš sveika, o ji iš lovos negali pasikelti.

K. SENELIS: O kokias dideles aukas daro meilė. Gerai, kad jūs visi puikūs vaikai ir mylite Jėzulį. O dabar pradėsime švenčių iškilmes. (*Už scenos girdėti kalėdinės muzikos garsai*). Džiaukitės ir jūs, nuskriaustos šalies vaikai. Čia yra pasakų šalis, ir nė pikčiausias žmogus negalės jūsų laimės sudrumsti. (*Už scenos gieda "Tyliąją naktį", vaikai ir angeliukai pritaria*).

ŽVANGUTIS: Pirmiausia leisime pasirodyti mūsų svečiams iš aukštybių. Prašom.

ANGELIUKAI: *(Pagal muziką arba niūniuodami kurią kalėdinę giesmelę atlieka plastikos dalykėlių. Kiti pašokę grįžta į savo vietas, o vienas likęs prie eglutės deklamuoja L. Žitkevičiaus: Dekite, žvakutės, dekite skaisčiau:...*

VISI: *(Ploja)* Kaip gražu, gražu!

ŽVANGUTIS: Dabar pasirodykit jūs, Lietuvos vaikučiai.

VAIKAI: Kad mes taip gražiai nemokėsime.

K. SENELIS: Nebijokite. Mokėsite.

VAIKAI: *(sustoja poromis ir pašoka lietuviškų šokių).*

VISI: Puiku, puiku!

K. SENELIS: Puikesnių šokių ir žaidimų už lietuviškuosius aš visam pasaulyje nemačiau. O dabar eikime prie dovanų. Šiaip jau pas mus yra toks paprotys, kad dovanas duodame savo nužiūra kiekvienam — kiek jis yra nusipelnęs. Tik šiemet padarysime išimtį. Kiekvienas turi teisę pasiimti dovaną, kuri jam patiks. *(Į nykštukus)* Sūneliai, atneškite puikiausias dovanas, dovanas gražiausias iš visos pasakų šalies *(Nykštukai atneša dėžes, gražiausių žaislų prikrautas. Vaikai apsupa jas ir renkasi dovanas. Angeliukai, senelis ir nykštukai šypsosi).* Imkite kiekvienas, kas patinka. Pirmasis tegul ima Rimutis. Rimuti, imk, ko lauki.

RIMUTIS: *(Nuleidžia galvutę)* Aš nerandu tokios dovanos, kurios labiausiai norėčiau.

SAULYTIS: Ir aš nerandu. *(Tą patį kartoja visi vaikai. Nykštukai ir angeliukai stebisi. Senelis susirūpina).*

K. SENELIS: Kokios turėtų būti tos dovanos?

ANGELIUKAI: Jei visoje pasakų šalyje negalima jų rasti?

SENELIS: Rimuti, sakyk tu pirmas, ką norėtum gauti?

RIMUTIS: Mano norai yra dideli, ir jūs nesutiksit juos patenkinti.

SENELIS: Aš pasirengęs visa duoti, ką tik turiu..

RIMUTIS: Aš noriu, kad priešai būtų išvaryti iš mano tėvynės Lietuvos.

SAULYTIS: Aš noriu, kad partizanai galėtų švęsti Kūčias ir Kalėdas savo namuose ir nereiktų jiems miškuose slapstyti!

ŽIBUTĖ: Kad sugrįžtų iš tolimų ir nesvetingų kraštų ištremti mūsų tėveliai.

DANGUTĖ: Kad visi tremtinių vaikai galėtų rinktis į savo tėviškėlę!

VISI VAIKAI: Kad mūsų tėvynė Lietuva būtų laisva, būtų laisva!!!

K. SENELIS: Teisingi jūsų prašymai, vaikeliai, bet aš neturiu galios juos patenkinti.

NYKŠTUKAI: Mes esame bejėgiai.

ANGELIUKAI: O, Dieve!

RIMUTIS: Dėl to mes negalim būti linksmi, nors šokam ir žaidžiam.

SAULYTIS: Kai visa Lietuva taip skaudžiai kenčia, mes nenorim kitų dovanų . . .

DANGUTĖ: Tik šitos vienos.

VISI VAIKAI: Kad Lietuva būtų laisva!!!

SENELIS: Garbingasis Kalėdų pasiuntiny, šviesusis angele, padėk vaikams.

NYKŠ. IR ANGELIUKAI: Padėk jų tėvynei.

ANGELAS: Ne mano rankose tautų likimas. Ne mano galioje jį pakeisti! Bet aš matau, kad jūsų malda pasiekė Kūdikėlio Jėzaus sostą. Ir Lietuva bus laisva! Gal ir netrukus, bet su viena sąlyga, jei visi lietuviukai, kur jie bebūtų, savo tėvynę mylės, ja didžiuosis, lietuviškai kalbės ir melsis, nepamirš savo tautos gražių papročių, laikysis savo tėvų tikėjimo. Pasiryžkite ir išverkite, Tėvynei laisvę parnešite; grįš kaliniai iš Sibiro, partizanai iš miškų, tremtiniai iš tolimųjų kraštų. Džiaugsmingai gaus kalėdiniai varpai ir kvies visus į Prakartėlę.

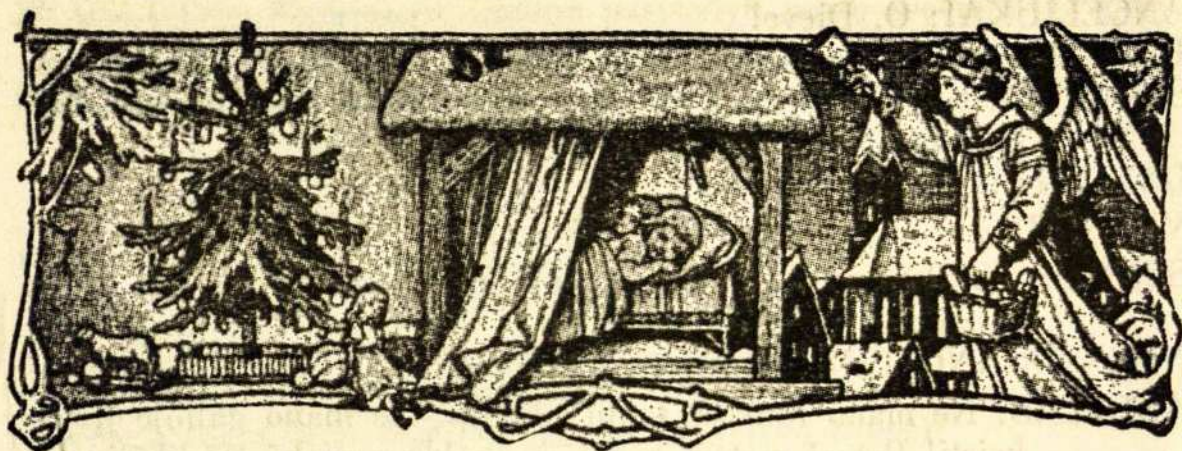
VISI: (gieda arba deklamuoja choru):

*O, Kristau, Pasaulio Valdove,
Ir žemės ir aukšto dangaus,
Tau amžiais ir meilę ir šlovę
Varpai širdyse mūsų gaus.*

*Kaip pavasario žydinčio šventėj,
Žydi Kristaus šviesi vėliava.
Su Tavim eina tautos gyventi,
Su Tavim eis visa Lietuva!*

U ž d a n g a

SAULUTĖS MEŠKIUKAS

PAULIUS JURKUS

Toli toli, už didelių ir neramių vandenų, yra mūsų tėvynė — su tokiais skaidriais ir linksmais upeliais, su ežerėliais ir miškais. Tarp kalnelių ten glaudžiasi mano miestelis, apsikaišęs sodais, žalumynais. Balti keliai, lyg šilko kaspiniai, driekiasi per jį ir tįsta į begalines platumas. Jais dundėdavo linksmi žmonės. Ir taip bėgo išsipuošę pavasariai, vasaros su auksinėmis kviečių varpomis ir rudenys su kvėpiančiais obuoliais. Senutė žiema ateidavo ir visa užklodavo sniego patalais. Uždengdavo trobelių stogus, užkamšydavo palanges, kad viduje būtų šilta ir gera. Sodelyje apdengdavo jazminų krūmus, rūteles, karkliukus, — tegu jie ramūs sapnuoja amžinus pavasarius.

Senutė žiema įlipdavo ir į aukštus bažnyčios bokštus, jų viršūnes apsupdavo šermuonėliais, atobrailose prikabinėdavo ledo žvakių, parbarstydamo žvilgančio sidabrinio šerkšno. Juk ateina Kalėdos, — tegu jie gražūs, kaip iškilmių kunigai, pasitiks krintančias žvaigždes ir Kūdikėlį Kristų, ateinantį į žemę.

Bažnyčioje, vieno altoriaus papėdėje, pastatydamo Betliejų. Tarp eglių, kuriose kabėjo auksinės žvaigždės, mėnuliai ir saulės, stovėjo šiaudais dengtas tvartelis. Asiliukai, karvės ir jaučiai ten ėjo pro duris, klaupėsi prie ėdžių ir žiūrėjo į gimusį Kūdikėlį. Marija apsupo jį skarele — tokia rūpestinga ir graži, kaip rožės žiedas. Nuošalyje stovėjo šventas Juozapas, pasirėmęs lazda ir susirūpinęs, kad neturi kuo Kūdikėlį užkloti. Aplinkui skraidė angelai — tokie balti kaip sniegas, su auksiniais sparnais. Vienas nešėsi smuiką, antras kankles, trečias vamzdelį, o kiti — didelį kaspiną su raidėm. Jie buvo labai laimingi ir nepaprastai linksmi, kad gali skraidyti tvartelyje ir sveikinti gimusį Kristų.

Betliejaus papėdėje buvo tokia grandinė. Kai ją patemdavai, suskambėdavo malonus varpelis, ir Kūdikėlis atsisukdavo. Tada reikėjo pagalvoti, ko trokšti kad įvyktų, ir Kūdikėlis šypsena palaimindavo kiekvieną skambutį, maldos atodūsi.

Anapus šventoriaus gyveno Saulutė, kuri turėjo tokius šviesius plaukus, kaip tie angelėliai, ir malonų balsą, kaip varpelių skambėjimas. Kalėdų senelis užsuko į jos namus ir atnešė meškiuką, tą patį, kurį ji buvo mačiusi krautuvės lange. Ak, kiek buvo džiaugsmo! Meškiukas turėjo po kaklu raudoną kaspiną — tokį kaip jos draugės. Sėdėjo jis rimtas ant Saulutės kelių, parietęs nosytę, spoksojo rudom akim į savo šeimninę. Pajudinus jis maloniai sumurkdavo.

Per Kalėdas, kai degė eglutė, atėjo klebonas. Jis buvo senas, su balta galva ir dideliais akiniais, pro kuriuos žiūrėjo visada besišypsančios akys.

Pakilojo jis Saulutę ir jau norėjo ant kelių pasisodinti, bet ši išnoro kaip žebenkštis. Žadėjo klebonas net pyktelti už tokį nedraugiškumą, bet Saulutė vėl atūžė lyg vėjas su meškiuku ir puolė prie klebono.

— Matau, patinka tau meškiukas, — tarė klebonas.

— O, labai labai, — čiauškėjo Saulutė. — Jis naktį taip ramiai miega.

— Ar tu myli Jėzulį, kurs šiandakt gimė?

— Labai, labai, aš jį myliu, — atsakė Saulutė ir sužiūro į klebono akinius.

Tada pasakojo jis apie Betliejų, apie tą naktį, kai gimė Kristus ir žvaigždės iš džiaugsmo puolė žemėn. Paspiemenėlius skrido angelai ir skelbė linksmą naujieną. Šie bėgo į Betliejaus tvartelį, nešė savo ėriukus, avinėlius, karklo vamzdelius, visa, ką brangiausio turėjo.

Kūdikėliui patiko šių piemenėlių širdys, ir jas palaimino. Augo jie laimingi, dideli

turtai plaukė į jų namus, ir gyveno jie ilgus metus.

— O ką tu dovanosi Kūdikėliui? Gal atiduotum savo meškiuką? — nubaigė klebonas, ją ant kelių sodindamasis.

Priglaudė Saulutė meškiuką prie savęs ir spaudė, spaudė, net rankelė skaudėjo. Ji buvo tokia tylutė, lyg išsigandęs laukų vyturėlis.

— Atiduoti meškiuką! — skambėjo jos ausyse. O ne! Ką ji veiks viena, su kuo žais, su kuo kalbės, ką migdys lovelėje.

Saulutė buvo tokia susirūpinusi ir susimąsčiusi, kad nematė, kaip mama atnešė kvepiantį pyragą, baltą cukrų ir kitokių skanumynų. Klebonas šnekėjosi su mama, o mergaitė nuslinko nuo jo kelių ir nudūlino į savo kambarėlį. Guldė ji meškiuką į lovą, apklojo ir pravirko.

Atskubėjusi mama nusinešė Saulutę prie stalo, visaip ją ramino, nesuprasdama, ko jai byra ašarėlės.

— Mama, ar reikia Jėzulėliui meškiuko? — klausė Saulutė.

— Visko jam reikia, Saulute, nes kaip vargšas jis gimė tvartelyje.

Klebonas traukė iš kišenės saldinių, tokių žvilgančių su sidabriniais popierėliais, ir Saulutė kibo į juos. Pamažu ji nusiramino, nes ant stalo buvo visko: ir uogų, ir pyragaičių, ir torto.

Bet naktį, vos atsigulė į lovą, vėl apsikabino meškiuką ir viską prisiminė. Ir niekaip negalėjo apsispręsti, kaip su juo atsiskirti. Jei-
gu nuneš, ak, ją palaimins, ir tėveliai bus laimingi, gal ir labai turtingi. Bet su kuo ji sės prie stalo, su kuo vaikščios po kambarį. Ir juo labiau galvojo, juo nesurado jokios paguodos.

— Rytoj klebonėlis neateis, mamytė, gal, užmirš, dar pažaisiu su meškiuku. — Ir bučiavo jį, klausė, ar nori eiti į Betliejų. Meškiukas tik murzgė ir nieko nesakė.

Taip ji ir užmigo nerami. Mato sapne — ateina pas ją angelas, toks baltas su auksiniais sparnais. Pasilenkia prie jos lovelės, o gelsvi jo plaukai nukrinta ir uždengia jos veidą. Jis kalba Saulutei tokiu skambančiu balsu lyg varpelis.

— Tu tokia didelė, o tavo širdelė kieta... Aš atskrendu iš Betliejaus, kur prakartėlėje guli Kūdikėlis Kristus. Kad tu žinotum, kaip ten groja piemenėliai, kad matytum, kaip Jėzuliui patinka. Nunešk savo meškiuką, nunešk...

Rytmetį Saulutė prisiminė sapną.

Papusryčiavusi, ji tyliai, nepastebėta pasiėmė meškiuką, pravėrė duris ir išėjo į gatvę. Į bažnyčią jai netoli. Ten šimtais kartų ji buvo ir viena.

Apkabinus meškiuką ji ėjo lėtu žingsniu kartais lyg balandis sustodama, pasižiūrėdama į savo bičiulį.

— Meškiuk, būk geras Jėzuliui, žaisk su juo, ir manęs neužmiršk, tave aš mylėjau. — Čia jai pasirodydavo ašarėlės. Jas nubraukdavo ir vėl lėtai lėtai trepsendavo tolyn.

Pro praviras duris ji įsiriti bažnyčion. Viduje buvo tuščia tuščia.

Priėjo prie Betliejaus, pasodino meškiuką netoli ėdžių ir atsi-
klaupus patraukė grandinėle. Varpelis suskambėjo, pakrypo ėdžios, ir Kūdikėlis atsigręžė į ją šypsodamasis. Patiko ši šypsena Saulutei, ir ji sukuždėjo:

— Jėzuli, priimk mano meškiuką. Jis labai geras, moka murkti,

žaisti — ji užsikirto ir vos nepravirko, taip gaila pasidarė. Bet ji tuo į susivaldė.

— Jėzuli, priimk meškiuką, nors jis man ir labai patinka. Neužmiršk mamytės, tėvelio . . .

Ir ji išžiūrėjo į angelėlius, į jų dovanas, smuikus, trimitus, kanckles, į piemenėlius, ir skambino varpeliu. Prakartėlė visą laiką lingavo, Kūdikėlis atsigręždamas šypsojos.

Kas kartą jai darėsi smagiau ir maloniau. Nežinia, kiek ten būtų praklūpėjusi, bet šaltis ėmė žnybti jos kelius ir rankas. Supyks mamytė, kam ji nusišaldė. Dar bars.

Pamojus rankele, ji ėjo laukan, retkarčiais dar sustodama ir atsigręždama. Sėdi meškiukas tarp piemenėlių ir avinėlių — toks rimtas su kaspinu po kaklu ir į ją nežiūri . . .

Nespėjo praslinkti nė pora valandų, net nė mamytė nepastebėjo, kad Saulutė neturi meškiuko, kai prasivėrė durys ir įėjo klebonas su dėže po pažastim. Saulutė žiūrėjo išsigandusi ir matė, kaip žiba jo akys.

Sėdosi klebonas prie stalo ir pasišaukė mamytę.

— Saulute, kūdiki, rasos lašeli, angelėli, — kalbėjo senelis klebonas ir žvelgė į mamytę. — Ji padovanojo Jėzuliui meškiuką.

Mamytė glostė jos plaukelius ir netarė nė žodžio, o klebonas kalbėjo:

— Tačiau Jėzulis tavęs neužmiršo. Jis siunčia tau atgal meškiuką, nes tu gera. Ir dar daugiau . . .

Atidarė klebonas dėžę ir iš jos ištraukė kiškelį ir didelę lėlę, kuri stovėjo taip pat krautuvės lange ir labai viliojo Saulutę, bet mamytė neturėjo tiek pinigų. Dėjo klebonas ir saldainius, ir riešutus ant stalo ir kalbėjo:

— Yra dar žemėje angelų . . . Įeinu į bažnyčią ir žiūriu . . . — Čia senelis nutilo, ir jo akyse pasirodė ašaros. Kaip brangūs perlai ritosi per raukšlėtą jo veidą ašaros ir biro ant sutanos, ant atneštų dovanų . . .

DANGAUS PALAIMINTA NAKTIS

ZIG. GAVELIS

Dangaus palaimintos nakties
Kas šventą tylą suardyti drįstų?
Kai motina ant stalo šieną drobule užties,
Šeima maldoj sutiks užgimstant Kristų.

Kai baltą duoną laužo grubūs tėvo pirštai
Ir kiekvienam palinki dieviškos palaimos,
Kai šuliny vanduo vidurnaktį į vyną virsta
Ir tvartuose galvijai, lyg žmonės, žodžiais kalbas;

Kai po kūčių ant stalo lieka dubenys ir šaukštai,
Kad čia ateit galėtų vėlės mirusių namiškių;
Kai gieda chorai angelų žvaigždynų aukšty
Ir spinduliai naujos žvaigždės fontanais tyška...

Dangaus palaiminta žiemos naktis!
Kas tavo šventą tylą suardyti drįstų?
Kai Jis per didį sielvartą švieson kelius nuties —
Šianakt širdy užgimęs Kristus?

Ž I E M A

DANUTĖ LIPČIŪTĖ

Šiltus kailinėlius
Velkasi vaikai,
Ore snaigės supas
Tyliai ir grakščiai...

Žemė patalėliais
Klojasi baltais,
Žiema čiužinėja
Sidabro keliais...

Miega įsisupus
Žemė pataluos,
Kol šiaurės idūkus
Vėtra ją liūliuos...

Vėjas žilabarzdis,
Kailių kepure,
Stūgauja nejaukiai,
Švilpia kamine...

Kol miškais, upeliais
Sidabro keliai,
Kol dar užpustyti
Saulės spinduliai...

Paukštis žiemuonėlis,
Kiškis iš miškų:
— Kurgi želmenėlis,
Kur rasim grūdų?

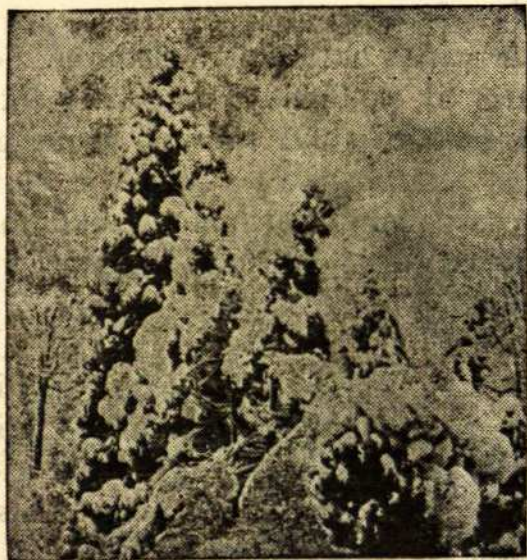

BYRA AŠARĖLĖS

Šaltis čia atšoka,
Pyškindams lazda,
Liemenį apjuosęs
Deimantų skara.

KOSTAS OSTRAUSKAS

Byra ašarėlės
putinų uogelėm,
trokšta žiemkentėlis
tėviškės laukuos —
kiek jaunų bernelių
pakasta žemelėn,
nieks nesurokavo,
nieks nesurokuos.

O vienok prie rausvo,
drungno šaltinėlio,
kur paparčio žiedą
trypia nevalia,
putinėlis sėklą
žemėn pasisėjo —
vilties daigas želia
kraujo rasoje.

SENUTĒS PASAKOŠ

SONĒ PIPIRAITĒ

VARNA IR LAPĒ

Kartā Vandutē su Vytuku kalbējosi apie gyvulių gudrumą.

— Žmonės sako, kad lapē esanti gudri, o varna kvaila, — tarē Vandutē. — Bet pasakose ne visados taip būna. Dažnai varna pasirodo gudresnē už lapē, kaip ir toje pasakoje apie varnā, lapē ir strazdelį.

— Varna tada gerai apgavo, — nusijuokē Vytukas.

— Senutē kartā pasakojo, kaip kartā varna pasielgē gudriai, o lapē visai kvilalai.

— Papasakok ir man, — paprašē Vytukas. — Aš tau anā kartā tā pasakā apie strazdelį pabaigiau.

— Aš ir neprašoma žadējau papasakoti. Tik klausykis. Buvo karšta vasaros diena. Buvo taip karšta ir sausa tā vasarā, kad visos balos ir pelkēs išdžiūvo, niekur nē lašelio vandens nebebuvo. Varna buvo labai ištroškusi ir lēkdama vis šaukē:

“Karr-šta, karr-šta! Gerti! Gerti!”

Taip bešaukdama pamatē pievoje, pakrūmy, kažinkā beblizgant. Prilēkusi arčiau pažino, kad tai āsotis su gira, kurį pjovėjai po pietų buvo pamiršę.

“Dabar tai atsigersiu!” apsidžiaugē varna.

Pristypčiojusi prie āsočio, vargšē varna nuliūdo ir nusiminē, nes pamatē, kad giros āsoty visai nedaug, tik pačiame dugne kiek likę.

O āsočio kaklas siauras, āsotis gilus. Kraipo galvą varnelē, ir šiaip ir taip bando gėrimā pasiekti, bet veltui darbas. Bestraksēdama aplinkui, pamatē netoli akmenų krūvelę. Daug nelaukusi, ēmē tuos akmenukus į āsotį mėtyti. Kai artipilnį āsotį akmenukų primetē, gira pasikēlē, pakilo beveik iki pat āsotėlio viršaus, ir varna lengvai atsigērē. Ar ne gudri varna?

— Gudri, labai gudri, — sutiko Vytukas.

— O klausykis, kaip lapei nutiko. Kartą pasitaikė, kad lapė nubėgo į pievas, arčiau žmonių namų, tikėdamasi kokią užsižiopsojusią vištelę pasigauti. Taip papieviais bešmirinėdama, pamatė prie kupetos ąsotį bestovintį. Priėjo, pauostė: net akys lapelei nušvito! Saldaus pieno ąsotyje būta! Grėbėjos, matyti, atsinešė ir, eidamos namo, užmiršo pasiimti. Apsidžiaugė lapė: dabar tai gerai atsigersianti. Tik ąsočio kaklas buvo siaurokas. Šiaip taip galvą įkišusi, lapė pieną išlakė, bet ištraukti galvos nebegali. Ir šiaip ir taip kraiposi, ir aukštytyn galvą kelia, ir žemyn lenkia, bet galvos neišvaduoja, ir tiek. Tada geruoju ąsotį ėmė prašyti:

“Paleisk mane, ąsotėli, gana pasižaidei, dabar užteks, aš laiko daugiau nebeturiu.”

Bet visos lapės gudrybės — ant vėjo: ąsotis kaip neleidžia, taip neleidžia. Mūsų lapė nekvaila: sumanė ąsotį pagąsdinti, gerumu priverkti negalėdama.

“Palauk, kad tu toks nedoras, tai aš tave paskandinsiu.”

Ąsotis vistiek nenusigąsta ir lapės nepaleidžia. Tada ji, nubėgusi į upelį, įsibrido į srovę ir, įkišusi galvą, prileido ąsotį vandens. Ąsotis, tiesa, prisisėmė vandens, bet ir lapę prigirdė.

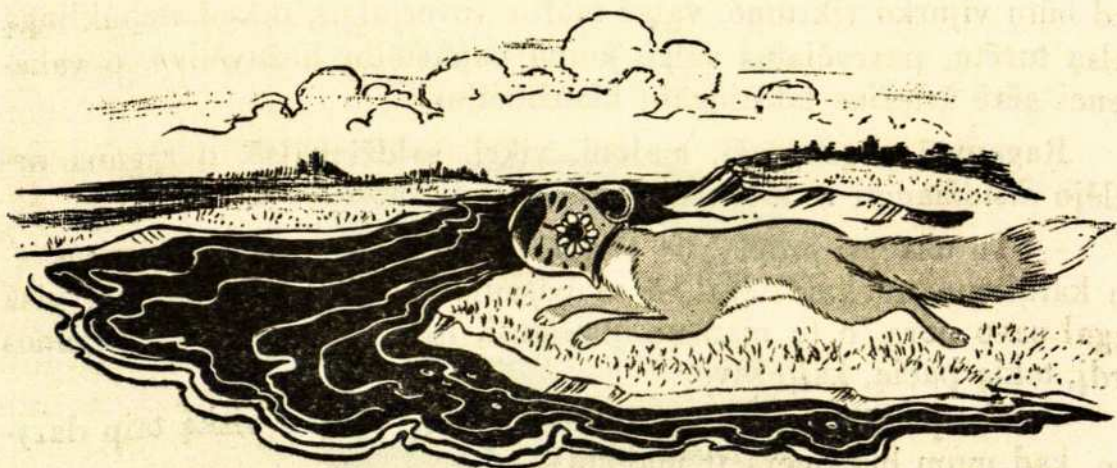
— Tai jau ir tos lapės kvailumas! — sušuko Vytukas. — Proto neturėjo nė už centą!

— Tai kas gudresnis: lapė ar varna?

— Ką čia ir bekalbėti, varna daug gudresnė.

— Tai mat, ne visados žmonės tiesą sako, vadindami lapę gudruole, o varną kvaila. Kartais gudriai, o kartais kvilai ir viena ir kita pasielgia, — tarė Vandutė.

— Taip, kaip ir žmonės, — susijuokė Vytukas.

PELKĖSE

JURGIS JANKUS

Čia duodame trumpą ištrauką iš naujos Jurgio Jankaus knygos PO RAGANOS KIRVIU, kurią netrukus išleidžia Gabija Brooklyne. Knygoje vaizduojama berniuko Jakimučio kova su baisia ragana. Knyga tokia įdomi, kad ją pradėjus skaityti, atsitraukti negalima. Netrukus patys skaitysite — pamatysite...

Toli anapus Nevėžio, anapus miško, anapus laukų ir kalnelių, vidury Tyrulių pelkių, gyveno ragana, už visas kitas raganas senesnė ir už visas kitas raganas piktesnė. Ji turėjo dukterį, padarytą iš gėlių žiedų, kad būtų graži, smilkytą gėlių kvapais, kad būtų maloni. Kad užaugtų grakšti, kasdien buvo girdoma šviežiu jaunos stirnos krauju, kad būtų vijurko vikrumo, valgė mažus voveriukus, o kad stebuklingą balsą turėtų, pusryčiams valgė jaunų paukštelių liežuvėlius, o vakarienei gėrė šviežius lakštingalų kiaušinėlius.

Raganytė augo graži, maloni, vikri, saldžiabalsė, o ragana negalėjo atsidžiaugti ir kiekvieną rytą ir vakarą kalbėjo:

— Tu užaugsi gražiausia iš gražiausių, aš tave padarysiu pasaulio karaliene; tu karaliausi, o aš pasaulį valdysiu. Aš darysiu visa pagal savo norą, o tu man nesipriešinsi, nes aš tau palikau raganos širdį, tokią pačią, kaip savo.

— Nesipriešinsiu, — atsakydavo duktė. — Mes viską taip darysim, kad mum būtų gera ir malonu.

— O, aš darysiu viską, kad tau būtų gera ir malonu, mano viso pasaulio gražiausioji, — apkabindavo ragana dukterį ir ilgai myludavo ir glamonėdavo:

Paimdavo dukterį ant kelių, sūpuodavo ir dainuodavo:

*Mylu, mylu, spust, spust,
Prie širdelės glust, glust...*

Raganos balsas buvo storas ir gergždžias. Jai uždainavus, visos Tyrulių varlės nustodavo kvarkusios ir kunksėjusios. Sulysdavo po lapais ir pilnos baimės klausydavosi. Laukinės žąsys prisigūždavo prie lizdų ir plačiau išskėsdavo sparnus, kad visiškai uždengtų savo mažyčius. Kumeldėlės ir puntagalviai sukišdavo galvas į dumblą, ir tik iš uodegų drebėjimo galėjai pažinti, kokia baimė apėmė jų širdis.

Ragana tą visa matė ir džiaugėsi.

— Žiūrėk, dukrele, — sakė snaudulio apimtai dukteriai, — kai tu būsi karalienė, o aš visą pasaulį valdysiu, tada tokie klusnūs bus, visi taip nurims ir uodegas virpins, tavo gražų balsą išgirde.

— Ir aš galėsiu tada kurį norėdama suvalgyti, — pro miegus pramurmėjo raganėlė.

— Galėsi. Visą galėsi, ko tik tavo širdelė užsigeis...

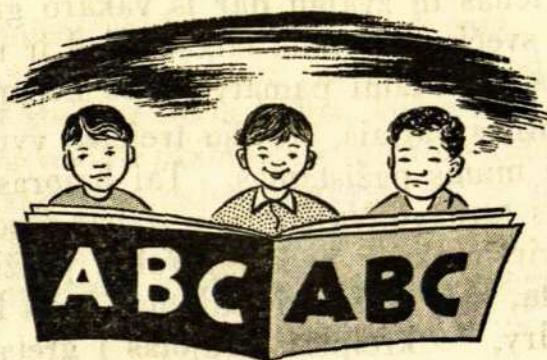
A B Ė C Ė L Ė

V. JONIKAS

Johny sako: "Ei, By, Sy,
Ta mokykla man baisi"

Piedro sako: "A, Be, Se,
Pirmam skyriuj tebesi"

O Jonukas: "A, Be, Ce.
Nepralinksite visi"

Tokia buvo LIETUVA

VACLOVAS ČIZIONAS

3. GEDIMINAS — DIDYSIS LIETUVOS ŠEIMININKAS

Tęsiny

“Mes juk visi garbinam vieną Dievą”. Buvo ilgas ir gražus 1324 metų ruduo. Dar lapkričio mėnesį žmonės džiaugėsi šiltu ir gražiu oru. Artojai tvarkė savo mažus laukelius miškų kirtimuose, moterys mynė ir braukė bei šukavo linus, medžiotojai pūtė ragus giriose ir vaikėsi gausybę žvėrių - žvėrelių.

Judru buvo ir Vilniaus pilyje, ir šalia jos beaugančiame mieste-lyje. Didelė dalis pilies statybos darbų jau buvo baigta. Pats didysis kunigaikštis jau gyveno pilyje, bet didelis būrys darbininkų ir amatininkų dar vis turėjo darbo viduje ir aplink pilį. Dar tebebuvo stipriamos laukujės jos sienos, kasami grioviai, pilamas ir lyginamas kelelis iš slėnio į pilies kalną. Valdovas pats dažnai išeidavo darbų pasižiūrėti, šį tą patarti, su darbų prižiūrėtojais pakalbėti. Dažnai grįždamas namo iš medžioklės, sustabdydavo žirgą ir iš tolo stebėdavo didingą pilį savo pranašingojo sapno kalne. Sustodavo ir visas jo palydovų būrys pasigėrėti gražiu reginiu. Artimesnieji žinojo savo valdovo ketinimus ir jau vaizdavosi aplink pilį išaugsiantį didelį miestą, kokių matyta žygiuose į Rygą, kokių esama Prūsų kryžiuočių papilėse.

Vieną lapkričio rytą pilies ir miesto gyventojai buvo sujaudinti nepaprastos žinios: iš Rygos atvyksta į Vilnių pas Lietuvos valdovą paties popiežiaus pasiuntiniai. Gediminas išsiuntęs raitus žvalgus svečių pasitikti. Vienas tų žvalgų dar iš vakaro grįžęs putotu žirgu ir tiksliau pranešęs svečių atvykimo laiką. Tad ir rinkosi aplink pilį žmonės iš apylinkės, norėdami pamatyti tuos nepaprastus svečius.

Augštai, ties pilies vartais, stovėjo trejetas vyrų ir tyliai kalbėjosi. Vienas jų jau mums pažįstamas. Tai bajoras Daujotas iš Čiobiškio. Ištikimai jis tarnavo Vyteniui, o dabar Gediminas pasiskyrė jį Vilniaus pilies viršininku. Senas, gerokai pražilęs karys, bet jo ranka tokia pat kieta, kaip ir kietai ištikima širdis Lietuvos valdovui.

— Žinai, Giedry, — kreipėsi Daujotas į greta stovintį karį, —

tu man patarei siūsti Eimutį žvalgų vadu, bet man vis neramu: ar mokės jis svetimuosius pasitikti ir priimti, ar bus tinkamas mūsų valdovo pasiuntinys svečiams lydėti? Jis vis dar toks neprityręs šiuose reikaluose...

— Be reikalo taip abejoji, Daujotai, — atsakė Giedrys. — Tegul tik mums visiems tokie sūnūs išauga, kaip tavasis. Ir kovoje, ir medžioklėje, ir rimtoje draugystėje prie stalo jis veikia ir kalba, kaip prityręs senis. Puikus jis vyras! Pamatysi, kaip gerai jis atliks valdovo skirtą uždavinį. Būk ramus dėl jo!

— Ir aš manau, kad geresnio žvalgų vado mes nebūtume suradę, — atsiliepė trečias šalia stovėjęs vyras.

— Beje, pasakyk mums Daujotai, ko galime tikėtis iš tų krikščionių pasiuntinių, atvykstančių pas mus? — vėl atsiliepė Giedrys.

— Klausykite, vyrai! Ar jūs atsimenate, kaip pernai mūsų valdovas siuntė laiškus į vakarų šalis?

— Žinoma, atsimename, — atsakė abu kariai.

— Tad klausykite. Vienas tų laiškų buvo rašytas ir krikščionių vadui, popiežiui ar šventajam tėvui, kaip jį vadina. Popiežius labai nudžiugo, gavęs mūsų valdovo laišką. Mat, tame laiške mūsų didysis kunigaikštis apkaltinęs kryžiuočius dėl puolimų prieš Lietuvą, dėl nuolatinių jai daromų skriaudų. Ten parašęs, kad Lietuva jau gal būtų ir krikščioniška, jei ne kryžiuočių karo žygiai ir jų norai Lietuvą pavergti.

— Nejaugi Gediminas pats krikštytųsi ir mus verstų krikštytis! — nustebę ir susijaudinę Giedrys.

— Nežinau, — tęsė kalbą Daujotas. — Juk jau Mindaugas buvo tapęs krikščionimi ir visos Lietuvos karaliumi. Pikti krikščionių darbai, tai žinome. Bet koks yra jų Dievas, ar jis galingesnis už mūsų Perkūną, kas gi žino? .. Mačiau, kaip gyvena krikščionys Rygoje. Saviesiems jie labai draugiški ir geri žmonės. O mums? ... Gerai žinote, kas darosi, kai kryžiuočiai įsibrauja į mūsų kraštą...

— Bet mes ir Vilniuje turime krikščionių... — atsiliepė trečias karys, ligi šiol mažai tekalbėjęs. — Jie turi net savo maldos namus, kuriuose garbina savąjį Dievą. Kai kas iš mūsų taip pat užgina jas juos, pasiklauso jų maldų, pasikalba su jais.

— Taip. Ir mūsų valdovas kalbasi su jais. Kartais Gediminas pasišaukia vieną ar du vyrų ilgais iki žemės drabužiais ir paprašo, kad jie surašytų jo žodžius tokia kalba, kurią supranta vakarų krikščionys. Juk aš pats vežiau praėjusiais metais valdovo laiškus į Rygą. Turėjau prisiekti, kad savo galva atsakysiu už jų pražudymą. Nugalėję ir įteikiau juos, kam įteikti buvo įsakta.

— Gal dėl tų laiškų ir kryžiuočiai šiemet nebepuola Lietuvos? — pratarė Giedrys.

— Atrodo, kad taip. Gal popiežius uždraudė jiems kariauti prieš mūsų valdovą. Na, matysime, kas bus, kai sulauksime svečių iš Rygos. Eikime į pilį ir baikime tvarkytis. Svečiai gali ir gana greitai pasirodyti.

* * *

Didžiojoje pilies rūmų menėje renkasi kunigaikščio patarėjai ir žymesnieji bajorai. Pro siaurus, žėručio plytelėmis tankiuose rėmuose kaišytus, langus mažai dienos šviesos teįeina į menės vidų, todėl kampuose dega riebaliniai žibintai. Menės grindys išklotos meškų kailiais. Ties galine siena, ant neaugšto pakilimo, stovi valdovo kėdė, nuo kurios į abi šalis sustatyti suoleliai kunigaikščio artimiesiems ir patarėjams.

Kalbos menėje staiga nutyla: pro šonines duris įeina valdovas ir sėdasi savo kėdėje. Tai petingas, nedidele juoda barzda vyras. Jis budriai pažvelgia į susirinkusius ir mosteli ranka, duodamas ženklą sėstis į savo vietas. Kilmingieji bajorai susėda, tik keli kariai ties didžiosiomis durimis lieka stovėti.

Durys prasiveria. Jose pasirodo atvykę pasiuntiniai. Vienas dvasiškis ir vienas pasaulietis priėjo arčiau kunigaikščio ir jam nusilenkė. Jų palydovai pasiliko stovėti ties durimis.

Gediminas galvos linktelėjimu atsakė į pasiuntinių pasisveikinimą ir tarė:

— Sveiki, atvykę į mūsų šalį! Kaip pavyko jūsų kelionė? Ar gražiai jus pasitiko mano atsiųstasis palydovas, ar labai pavargote mūsų šalies keliais bekeliaudami?

— Ačiū, valdove! Kelionė mums vyko gerai. Esame tikrai dėkingi tau ir visiems, kurie mus šioje šalyje pasitiko ir lydėjo, — atsakė pasaulietis pasiuntinys. — Mes džiaugiamės, galėdami perduoti tau, valdove, Rygos arkivyskupo, Rygos miesto vyresnybės ir paties Šventojo Tėvo pasiuntinių geriausius linkėjimus.

— Ačiū už juos! Džiaugiuosi tuo, ką girdžiu. Bet jūs atnešėte ir daugiau žinių. Tad kalbėkite.

— Šviesusis Lietuvos valdove, — pratarė ilgais tamsiais drabužiais apsirengęs dvasiškis, — mes atvykome į tavo šalį Šventojo Tėvo pasiuntinių vardu. Šventasis Tėvas, gavęs tavo laišką, labai apsidžiaugė žinia, kad ketini krikštytis ir leisti platinti Kristaus tikėjimą savo šalyje. Savo džiaugsmą reiškdamas, Šventasis Tėvas pasiuntė savo pasiuntinius į Rygą. Šie, tuo tarpu apsistoję Rygoje, siunčia mus, kad ištirtume tikruosius tavo, Lietuvos valdove, ketinimus ir, jei jie būtų tikri, su džiaugsmu praneštume jiems tą žinią.

Pasiuntiniai nusilenkė, o Gediminas suraukė antakius ir susimąstė. Menėje užviešpatavo visiška tyla.

— Ar jūs, pasiuntiniai iš Rygos, žinote, kas buvo rašyta mano laiške popiežiui? — po trumpos tylos prabilo Gediminas. O jei jūs nežinote, tai ar popiežiaus pasiuntiniai žino tai?

— Valdove, mes žinome, kas buvo rašyta tavo laiške. Tuo laišku buvo kviečiami krikščionys vykti į Lietuvą, prižadama jiems visokiariopa pagalba, pagaliau, mūsų Šventasis Tėvas prašomas suteikti tau, valdove, ir visai tavo tautai Kristaus tikėjimą ir mūsų šventosios Bažnyčios globą, — atsakė tas pats pasiuntinys.

— Aš to neliepiu rašyti. Bet jeigu brolis Bertholdas taip parašė, tegul atsakomybė krenta ant jo galvos. Aš iš tiesų sakiau, kad parašytą laiške, kad aš popiežių gerbsiu kaip tėvą, bet aš todėl taip sakiau, kad aš visus senesnius už save — ir popiežių, ir Rygos arkivyskupą ir kitus senuosius — gerbiu kaip tėvus. Vienmečius aš myliu kaip brolius, o jaunesnius esu pasirengęs mylėti kaip sūnus. Aš sakiau, kad leisiu krikščionims melstis pagal jų tikėjimo papročius, rusinams ir lenkams taip pat; mes gi patys melsimės Dievui pagal mūsų papročius. Mes juk visi garbiname vieną Dievą!

— Bet, šviesusis valdove... — pratarė antrasis pasiuntinys nusilenkdamas, — krikščionys, ypač mūsų Šventasis Tėvas, nori, kad Dievas būtų garbinamas visų tautų vienybėje, kad...

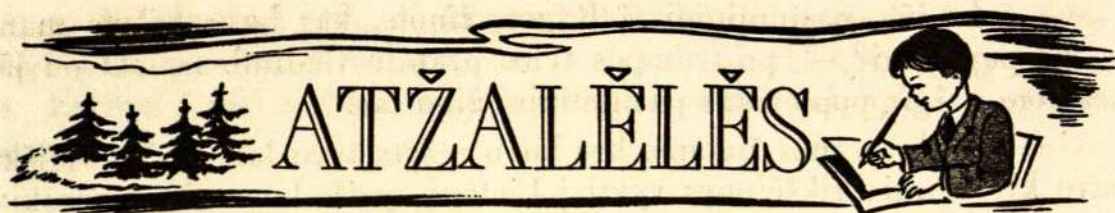
— Gerai, kad prisiminei vienybę, — nutraukė jo kalbą Gediminas. — Ar kryžiuočių ordino žygiai į Lietuvą ir jų pikti darbai mūsų šalyje yra tos gražios vienybės reikalui? Ar tos vienybės dėliai kryžiuočiai neišgali nė poros metų išbūti taikoje su manimi, nors taika buvo sutarta ir popiežiaus atstovams esant liudininkais? Palaukite rytojaus, aš tikrai ištirsiu, kaip buvo rašyta mano laiške popiežiui.

* * *

Kitą dieną Gediminas pakvietė į tą pačią menę pasiuntinius ir savo laiškų rašėjus, pranciškonus ir domininkonus vienuolius. Šie teisinosi rašę tai, ką girdėję iš valdovo lūpų. Pagaliau ėmė spėlioti, kad šie laiškai galėję būti pakeisti Rygoje kitais...

Gediminas nutraukė tardymą ir pareiškė, kad siunčiąs savo patikimą bajorą į Rygą kartu su ten grįžtančiais pasiuntiniais.

Po kelių dienų bajoras Daujotas išsirengė keliauti į Rygą. Valdovas jam pavedė pareikšti, kad jo vardu rašytuose laiškuose nieko nebuvę pasakyta apie krikštą, kad jis tokių ketinimų nepareiškęs nei popiežiui, nei vokiečių miestams, kad jis pasilieka ištikimas savo tėvų tikėjimui. Tačiau Gediminas įsakė perduoti savo norą gyventi taikoje su krikščionimis ir palankumą visiems tiems, kurie vyks į Lietuvą su taikiais norais: prekiauti, pelnytis duoną amatais, tarnauti jos valdovui ar, pagaliau, skelbti savo tikėjimą.

KALĖDOS LIETUVOJE

Kalėdos Lietuvoje būdavo antroji didžioji šventė. Nors Velykos buvo ir pati didžiausia šventė, bet vaikai, gal, labiau laukdavo Kalėdų, nes Kalėdų senelio dovanos juos labiau viliodavo, negu Velykų margučiai. Lietuvoje Kalėdos buvo daug linksmesnės, negu čia, svetimuose pasaulio kraštuose.

Atsimenu, vieną Kūčių vakarą Lietuvoje laukiau Kalėdų senelio ateinant. Ant stalo valgomajame buvo pilna skanių valgių prikrauta, o ant eglutės skambaliukai ir žvakutės tik mirga, blizga, žėri, lyg perlai. Tėtė pasišaukia mane prie lango ir, žiūrėdamas į tamsą iš apšviesto kambario, sako:

— Man rodos, kad aš ten sniegynuose matau Kalėdų senelį atklampojant.

Aš džiaugiuosi ir sykiu nerimstu, imu jaudintis ir bijoti. Kažin kas į kitą langą pabarškina. Krūptelėju ir pasislepiu už tėtės. Netrukus mama atveda į kambarį raudonai apsirengusį ir apsnigtą žmogų. Jis eina prie manęs, šnekina, bet aš iš baimės nieko jam negaliu atsakyti. Jis duoda man gražų ryšulėlį, bet aš jo neimu. Tada tas keistasis žmogus padeda ryšulėlį ant stalo ir dar kiek pakalbėjęs išeina.

Tėtė ir mama juokiasi iš manęs, kad aš taip išsigandau Kalėdų senelio. Man darosi gėda, kad aš o taip bijojau. Greitai nusiraminu ir džiaugiuosi jo atneštomis dovanėlėmis.

Netrukus sėdome prie stalo valgyti Kūčių. Pasimeldėme, o po to tėtė laužė plotkelę ir dalino visiems. Ir kiti laužėme ir dalinomės. Skaniai valgėme, ir nė nepajutau, kaip mane suėmė miegas.

Atsimenu, kad sapnavau labai gražų sapną. Su Kalėdų seneliu, kurio sapne aš visai nebijojau, važinėju po žmones ir dalinu dovanėles vaikams. Rogės, į kurias pakinkytos jaunos stirnaitės, kokias paveikslėlyje buvau matęs, lyg žaibas lekia snieguotais laukais. Nė nepajuntu, kad imame nesiekti žemės ir kylame į padanges... Tik staiga kažin kas trinkteli... ir aš ką tik neiškrintu iš rogių... Vėl trinkteli — ir aš nubundu. Gaila tokio gražaus sapno.

Kalėdų rytas saulėtas ir nepaprastai šviesus. Mama mane tempia iš lovos ir sako, kad jau laikas eiti į bažnyčią. Mamos padedamas,

apsirengiu, ir einame snieguota gatve pažiūrėti, kaip Prakatėlėje guli užgimęs Dievo kūdikėlis...

Bažnyčioje man labai patiko. Mišios buvo ilgos, bet man nenusibodo: choras giedojo gražias giesmes, bažnyčios vidus gražiai atrodė. Aš grožėjausi ir atsigrožėti negalėjau.

Tėvynėje liko gimtieji namai, liko migloti, bet labai malonūs vaiški atsiminimai. Čia Kalėdų eglutė gal ir gražesnė, dovanėlės gal turtingesnės, bet visa tai svetima, nesava — ne mūsų gražiojoje Tėvynėje...

Gediminas Naujokaitis, Brooklyn, N. Y.

KAIP AŠ PRALEIDŽIU SAVO DIENAS

Atsikeliau septintą valandą ryto. Mane pakelia žadintuvas. Kaip visi žinote, anksti rytą labai nemalonu keltis, nes išlipus iš lovos darosi šalta, nors čia ir Brazilija.

Nusipraususi, apsivilkusi gimnazistės uniforma ir pasimeldusi, skubu gerti kavą ir einu gimnazijon, kuri yra netoli nuo mano tetos namo, kur aš gyvenu. Pamokos prasideda aštuntą valandą ir baigiamos vienuoliktą.

Po pamokų pareinu namo pietų. Paskui ruošiu pamokas. Be to, dar lankau mašinraščio kursus. Kitais metais gausiu mašininkės diplomą.

Pirmadieniais ir ketvirtadieniais Dr. Vinco Kudirkos vardo mokykloje būna lietuvių kalbos pamokos, kurias dėsto rašytoja Karolė Pažėraitė.

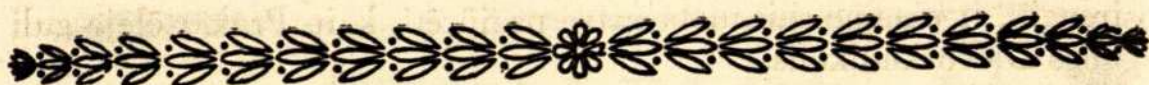
Man tenka lietuviškuose parengimuose deklamuoti ir vaidinti. Tai man labai patinka.

Sekmadienį mano diena kitokia. Atsikeliau kiek vėliau, nueinu į bažnyčią. Paskui po pietų einu su savo draugėmis į kiną, arba važiuoju su tėveliais į Santo Amaro ežerą pasimaudyti. Kartais važiuojam į mišką ar kalnus. Miškas čia kitoks, kaip Lietuvoje. Nerasi čia nė beržo, nė pušies ar eglės. Čia auga eukaliptai ir kitokie tropikų medžiai. Ant žolės negali atsisėsti, nes ji labai kieta ir joje daug visokių erkių ir kitokių nuodingų vabzdžių. Pasitaiko ir gyvatę pamatyti.

Nors ir tropikų medžiai gražiai žydi, bet, kiek prisimenu, Lietuvoje buvo daug gražiau. Jau ketveri metai, kaip esu Brazilijoje, bet neužmirštu Lietuvos.

Nijolė Pupienytė, II kl. gimnazistė, Sao Paulo, Brazilija

KALĖDŲ SENELIO LAIŠKAS IŠ LIETUVOS

Mieli mano užsienio vaikučiai!

Jau artinasi mums brangiausios Kalėdų šventės. Todėl jos yra brangiausios, kad maždaug prieš 2 tūkstančius metų tą dieną Betliejuje, šaltame gyvulių tvartelyje, gimė pasaulio Išganytojas Jėzus Kristus. Jam gimus, pasirodė nauja didelė ir šviesi žvaigždė. Daugybė angelų ir angeliukų giedojo "Garbė Dievui aukštybėse". Pirmieji atvyko pasveikinti Kūdikelį Jėzų giedodami giesmes, piemenys.

Jėzus augdamas buvo labai geras savo motinai Marijai ir globėjui Šv. Juozapui. Kristus mokė žmones tik gero. Darė stebuklus, gydė ligonius, šelpė pavargėlius, bet skaudžiai barė ir peikė negerus žmones ir jų piktus darbus. Už tai negeri žmonės Kristų ne tik kankino, bet ir prikalė prie kryžiaus ant Kalvarijos kalno. Kristus mirė ant kryžiaus, bet po 3 dienų atsikėlęs iš numirusių, įsteigė katalikų Bažnyčią, liepė apaštalams skelbti jo mokslą, teikti sakramentus, o pats po 40 dienų ižengė į dangų, palikdamas tik savo atvaizdą ant kryžiaus, kurį šiandieną matome visi kiekvienoje bažnyčioje.

Kristus, būdamas Dievas ir žmogus, gyvendamas ant žemės, be galo mylėjo visus žmones, o ypačingai gerus vaikučius.

Kristus, būdamas mažytis, džiaugėsi gerųjų žmonių suneštomis dovanomis, todėl jis norėjo, kad ir jo gimimo dieną džiaugtųsi ir visi gerieji vaikučiai. Už tai Kalėdų Senelis nuo senų laikų lanko vaikučius su dovanėlėmis.

Nepriklausomoj Lietuvoj mano sandėliai buvo pilni visokių dovanėlių. Išvežiodavau jas su į gra-

žiausias roges įkinkytais greičiausiai ilgakojais elniais. Kaip žaibas aplėkdavau visus savo geruosius vaikučius. Dabar visai kitaip atrodo. Lietuva yra pavergta negerų žmonių. Kalėdų šventės panaikintos. Daug vaikučių ir tėvelių išvežta į Sibirą, kiti pasodinti kalėjimuose, o dar kiti Kalėdų dieną dirba sunkiausius darbus. Kalėdų Seneliui taip pat uždrausta tą dieną lankyti vaikučius. Slaptai juos lankau, bet nebeturiu ką jiems nunešti. Mano dovanėlių sandėliai visiškai ištuštėjo. Vaikučiai, tą dieną, nesulaukdami dovanėlių, liūdi ir verkia.

Šiais metais štai ką sugalvojau. Iš anksto, apkeliausiu vaikučius, gyvenančius Lietuvoje ir Vokietijoje, surinkęs iš jų po kelius centus, pirsčiau dovanėlių ir išvežiosiu jas užsienio lietuviukams.

Tikiuosi, kad šiais metais Amerikos, Argentinos, Brazilijos, Australijos ir kitų kraštų vaikučiai, gavę iš manęs dovanėlių, neišleis manęs iš savo namų, nepaaukoję po kelioliką centų dovanėlėms savo vargstantiems broliukams ir sesutėms, pasilikusiems Lietuvoje ir Vokietijoje.

Iki pasimatymo Kalėdų dieną,
Kalėdų Senelis

Laišką Eglutės Redakcijai
persiuntė,
Vincas Abramikas

Redakcijos pastaba. Kalėdų senelio sumanymui pritariame. Manome, kad Vokietijoje likusiems vaikučiams Senelio dovanėles padės padalinti BALFas, o kol Lietuvos vaikučių niekas negali pasiekti, tie suaukoti centai galės eiti per ALTą Lietuvos vadavimo reikalams.

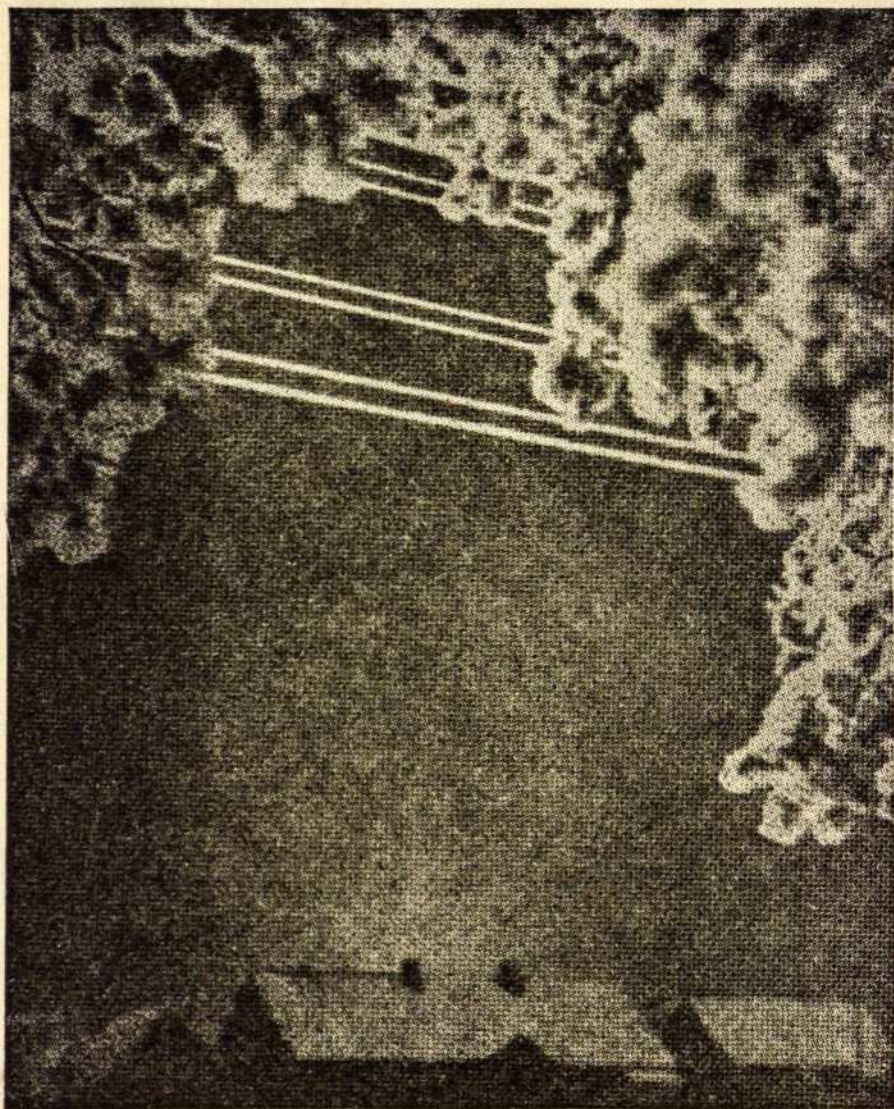

Prof. Mykolas Biržiška tarp šeštadieninės mokyklos mokinių Waterburyje

MYKOLAS BIRŽIŠKA šį rudenį atšventė savo amžiaus 70 metų sukaktį. Šis garbingas lietuvis neparašė nei gražių eilėraščių, nei romanų, nei kitokių knygų, kurios vadinamos grožine literatūra, tačiau jis lietuvių literatūrai yra daug nuveikęs. Tai vienas iš nepailstančių mūsų senesniųjų lietuviškų raštų tyrinėtojų. Jis yra parašęs daug mokslo veikalų, kuriuose tyrinėja lietuvių dainas, senuosius lietuviškus raštus, Vilniaus universiteto laikotarpį. Pasakutinis M. Biržiškos mokslo veikalas, neseniai išleistas Kalifornijoje, yra **LIETUVIŲ TAUTOS KELIAS**. Čia yra surašytos įvairios pastabos apie lietuvių tautos gyvenimą, jos savumus, jos būdą, jos kultūrą ir psichologiją.

Mokyklų reikalams M. Biržiška yra paruošęs keletą vadovėlių ir skaitymo knygų, kaip pav., A. Mickevičiaus raštai, Duonelaičio raštai, A. Baranausko raštai, senieji lietuviški raštai.

M. Biržiška visą Nepriklausomybės laikotarpį buvo Kauno ir Vilniaus universitetų profesorius. Veikliai dalyvavo ir visuomenės veikime. Yra pasirašęs ir Vasario šešioliktosios aktą. Dabar žymusis sukaktuvininkas gyvena JAV — gražiojoje Kalifornijoje.

ŽIEMA
LIETUVOJE

LAIŠKAI Skaitytojams

1. Šiuo numeriu užbaigiame trečiuosius „Eglutės“ darbo metus. Džiaugiamės, kad skaitytojų šeima didėja ir kad jaunieji myli savo laikraštėlį. Nemažas skaičius skaitytojų nuolatos bendradarbiauja su redaktoriumi sprenddami uždavinius, parašydami, kas „Eglutėje“ patinka ar ko jie norėtų. Kiti atsiunčia ir savo rašinėlių. Redaktoriui būtų labai malonu ir svarbu išgirsti dar didesnio skaičiaus skaitytojų nuomones apie savo laikraštėlį. Rašykite redaktoriui savo pastabas apie „Eglutę“.

2. Dar vis turime nusiskųsti, kad iš skaitytojų sudedamų prenumeratos pinigų „Eglutė“ neišsilaiko. Reikia daugiau skaitytojų. Lietuvių vaikų yra žymiai daugiau, negu laikraštėlio skaitytojų. Mielieji Skaitytojai, ateikite į talką — platinkite „Eglutę“ tarp savo draugų ir pažįstamų.

3. Be pinigų laikraštis negali pasidaryti. Tačiau dalis skaitytojų vis dar užsimiršta laiku atsilyginti. Dar yra neatsilyginusių už šiuos metus, kuriuos dabar jau užbaigiame. Taip pat kviečiame visus skaitytojus tuojau atnaujinti prenumeratą 1953 metams.

4. Šiuo numeriu baigiame ir taškų rinkimo ratą. Taškų Dėdė netrukus paskelbs laimėtojus. Norime jau 1953 m. pirmame numeryje paskelbti laimėtojus. Dėl to tik

NR. 9 UŽDAVINIŲ ATSAKYMAI

MISLÈS

80. Mergelės klėtyje, kasos lauke

NR. 9 MĖSLIŲ ĮMINIMAI

66 Kanapēs, 67 Svogūnas, 68 Verpiamas ratelis, 69 Virtas kiaušinis, 70 Ropē, 71 Girnos. 72 Du vyrai pjauna medį.

1952 METŲ "EGLUTĖS" TURINYS

Eilėraščiai

	Nr.	Psl.
O. B. Audronė, Svetimam miške	7	194
" Voverytė ir vėjas	8	243
A. Baranauskas, Anykščių šilelis	9	258
K. Binkis, Šilkasparniai debesėliai	8	228
" Rugiagėlės	8	229
St.. Džiugas, Baltoji karalaitė	1	8
" Ugnelė	2	35
" Lenktynės	2	59
" Jonelis tinginys	3	36
" Aš artojas	4	111
" Motinai	5	131
" Raudonviršis	7	219
V. Dyvas, Mamytės pasakėlė	2	61
Z. Gavelis, Snaigių pasaka	1	1
" Pasimelsk, vaikuti	2	45
" Pavergtųjų Velykos	4	98
" Be mamytės	5	130
" Vakaras tėv. parugėje	7	195
" O kad sugrįžtų p. dalia	8	240
" Danguis pal. naktis	10	304
K. Grigaitytė, Šaltutis	1	2
" Šventajam Kazimierui	3	65
" Mamytei	5	129
" Pasveikint ateinu	5	135
" Pabers žvaigždės	10	289
J. Iešmantaitė, Sūpuoklės	6	184
St. Yla, Šeštinės	5	145
V. Jonikas, Laisvės legenda	2	34
" Mikučio velykinė malda	4	98
" Regina steigia knygyną	5	149
" Kareivėliai	9	265
" Abėcėlė	10	309
A. Kalvelis, Paganyčiau žąseles	9	276
V. Kavaliauskas, Leisk mane namo	5	148
D. Lipčiūtė, Kalėdų sen. iš Lietuvos	1	16
" Čir-vir pavasarėlis	4	100
" Kristus kėlės	4	100
" Marijai	5	133
" Žiema	10	305
Maironis, Žiemos naktis	2	33
" Mylėk, lietuvi	6	161
" Tu girele	6	161
" Trakų pilis	6	165
" Vilnius prieš aušrą	8	226
A. Mažiulis, Kukutis	2	57
J. Minelga, Tremtinio malda	2	44
" Snaigės	3	84
" Kristus prisikėlė	4	97
" Čyru-vyru	4	105
" Pavasaris	4	103
" Laiškas mamytei Liet.	5	132
" Ku-kū, gegute	5	141
" Vasara tėvynėje	7	201
" Pūšku-pūšku	8	242

" Ruduo	9	275
" Kalėdų naktį	10	293
K. Ostrauskas, Giliukai	6	181
" Kur man rasti	8	243
" Byra ašarėlės	10	305
B. Sruoga, Giesmė apie Gediminą	9	266
L. Žitkevičius, Šepetukai ir batukai	1	24
" Lietuvos laukai	2	34
" Aukšiniai obuoliai	2	60
" Auga jaunimėlis	3	85
" Margučių daužtynės	3	85
" Mano pietūs	4	121
" Dainuok, motule	5	129

Eiliuotos pasakos

A. Baronas, Du kačiukai 7,8,9...	213, 244, 272
A. Rūta, Sniego senis tarp gėlių	3 69

Vaidinimai

J. Rūtenis, Tyliąją naktį	1 3
J. K. Gliuda, Po svetimu dangumi	2 37
T. Dzikienė, Dievo paukšteliai	8 230
J. Juozukas, Šventoji naktis	10 290

Pasakos ir apyskaitės

V. Benjaminas, Zuikučio pyragai	6 187
A. Giedrius, Kodėl giltinė tokia...	1 29
" Baisus išgastis	2 55
" Kaip žmogus nugalejo...	3 88
" Tinginė	4 118
" Kaip G. ir D. apgavo s.	7 207
J. Būga, Deivės supa vaikus	2 56
" Lapės uodega	1 29
J. Jankus, Pelkėse	10 308
P. Jurkus, Ištiesta ranka	3 66
" Saulutės meškiukas	10 300
A. Kalvelis, Velykų rytas Lietuvoje	4 101
" Gimtoji žemė šaukia	6 711
V. Krėvė, Senoji Merkinės pilis	9 264
D. Lipčiūtė, Jurgiukas rašo dien.	5 134
" Maironio sodo obuoliai	6 166
J. Narutavičienė, Gintarėlė	8 246
S. Pipiraitė, Gandro vargai	1 13
" Kaip senelis į mok.ėjo	2 46
" Riebūs kopūstai	3 72
" Didysis tvanas	4 107
" Pupos, šiaudo ir žar. k.	7 202
" Saulytė	8 236
" Strazdelis, varna ir lapė	9 268
" Varna ir lapė	10 306
A. Rūta, Rugiagėlės akys	6 174
V. Tamulaitis, Svirplio muzikanto k.	1 9
" Skruzdėlytė Greitutė	4, 5, 7, 8 104, 146, 199, 233
O. Wilde—D. Velička, Žvaigždės vaikas	5, 6, 133, 177

SIAME NUMERYJE:

1. K. Grigaitytė, PABERS ŽVAIGŽDES	289
2. J. Juozukas, ŠVENTOJI NAKTIS (vaidinimas)	290
3. J. Minelga, KALĖDŲ NAKTĮ	293
4. P. Jurkus, SAULUTĖS MEŠKIUKAS	300
5. Z. Gavelis, DANGAUS PALAIMINTA NAKTIS	304
6. D. Lipčiūtė, ŽIEMA	305
7. K. Ostrauskas, BYRA AŠARĖLĖS	305
8. S. Pipiraitė, VARNA IR LAPĖ	306
9. J. Jankus, PELKĖSE	308
10. V. Jonikas, ABĖCĖLĖ	309
11. V. Čižiūnas, GEDIMINAS	310
12. G. Naujokaitis, KALĖDOS LIETUVOJE	314
13. N. Pupienytė, KAIP AŠ PRALEIDŽIU SAVO DIENAS	315
14. V. Abramikas, KALĖDŲ SENELIO LAIŠKAS	315
15. MYKOLAS BIRŽIŠKA	317
16. LAIŠKAI	318
17. UŽDAVINIAI, MİSLĖS	319
18. 1952 METŲ "EGLUTĖS" TURINYS	320

Straipsniai - straipsneliai

V. Abramikas, Kalėdų Sen. laiškas	10	316
B. Barnabas, Lietuvos vėliava	7	193
A. Bendorius, Žiema Lietuvos kaime	1	19
" Akmena	2	49
B. Brazdžionis, Mes grįšim į tėvynę	9	278
V. Čižiūnas, Karalius Mindaugas	1, 2, 3,	
	21, 51,	81
" Lietuva po Mindaugo...	4	115
" Pora istorinių žemėl.	5	154
" Gediminas — didysis Lie-		
tuvos šeimininkas	7, 8, 9, 10	
	216, 250, 280,	310
V. Drugys, Simanas Daukantas	3	76
St. Džiugas, Gražiausias prisiminimas	7	196
Edmondo de Amiči, Tėvo laiškas s.	3	87
P. Jurkus, Vyskupo klėtėlė ir		
Anykščių šilėlis	9	261
P. Juodka, Šunės palaidi, o vaikai		
pririšti	4	122
" Kaip kinai žuvis gauda	8	249
P. Naujokaitis, Maironis	6	162
V. Viliamas, Per Lietuvos ežerus	5	152
..... Pasitikėjimas	1	30
..... Angelas purvinam mar-		
mure	1	31
..... Dr. Jonas Basanavičius	2	36
..... Dievulis suskaitė	3	75
..... Neturtas netrukdo	5	150
..... Vilnius	8	227
..... Kazys Binkis	8	229
..... Žvakučių šviesoje	9	257
..... V. Krėvė-Mickevičius	9	264
..... Balys Sruoga	9	267
..... Mykolas Biržiška	10	317

Atžalėlės

J. Bernotaitė, Namai	9	284
A. Bernotas, Lietuvai	9	284
Dobiliukas, Mūs Lietuvoj	7	220

D. Koklytė, Tėvynės ilgesys	1	26
A. Kasperavičiūtė, Netikėtas svečias	2	62
A. K. Payasaris	6	190
N. Kupinskaitė, Lakštutė	7	220
N. Makaitytė, Snaigės	1	25
F. A. Maslauskas, Algiuko arkliukas	2	62
" Mažasis Jonukas ir varlė	6	190
Mirga, Vakarų malda	8	252
G. Naujokaitis, Velykos Lietuvoje	4	124
" Kalėdos Lietuvoje	10	314
N. Pupienytė, Kaip aš praleidžiu...	10	315
G. Serapinaitė, Kaip aš gyniau savo		
lietuvišką vardą	3	92
" Ką tie žmonės pagalvos	8	252
D. Treigytė, Toli nuo tėvynės	4	123
" Draugai	4	123
R. Žičkus, Aš atsimeinu Karo Muziejų	4	123
" Pavasaris Lietuvos k.	3	90
V. Vasiliūnas, Kolumbijos vabalai ir		
kiti gyviai	9	285
Vytenis, Jauniausias kritikas	9	284

Mokyklos ir mes ... 3, 4, 7, 8, 9...
94, 126, 222, 255, 287
Knygų lentyna ... 4, 6, 7, 8, 9
125, 189, 221, 254, 286
Dvi dainelės su gaidomis 4 190
Uždaviniai, mįslės, laiškai skaitytojams ir
skaitytojų laiškai — kiekvieno numerio
paskutiniame puslapyje ir viršelyje.

Pataisymas: Praėjusio numerio viršelis
ir iliustracijos yra nupieštos dail. Birutės
Vilkutaitės - Gedvilienės.

SKAITYKITE IR PLATINKITE
"EGLUTĘ"

